

JEL D04

КУЧЕРЯВА Мар'я

кандидат економічних наук,
завідувач Центру впровадження результатів
фінансово-економічних досліджень
ДННУ «Академія фінансового управління»

e-mail: piven_maria@ukr.net**Maria KUCHERIAVA**

Ph.D. in Economics,
head of the Results Implementation Center
of financial and economic research
DNNU "Academy of Financial Management"
Ukraine

РОЗВИТОК НЕФІНАНСОВОГО ЗВІТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ФОРМАТУ ПОДАННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ENTITIES' NON-FINANCIAL REPORTING IN THE CONTEXT OF APPLICATION OF E-FORMAT OF ENTITIES' NON-FINANCIAL REPORTING

Анотація: Ідентифіковано ключові передумови запровадження електронного формату подання підприємствами нефінансових звітів. Окреслено ключові елементи національної інфраструктури нефінансового звітування.

Ключові слова: нефінансове звітування, електронний формат

Abstract: The key prerequisites for the introduction of an electronic format for the submission of non-financial reports by enterprises are identified. The key elements of the national infrastructure of non-financial reporting are outlined.

Keywords: non-financial reporting, electronic format

В умовах воєнного стану все більшого значення набувають питання якості інформаційного забезпечення прийняття рішень як на державному рівні, так і на рівні підприємства. Паралельно із вирішенням питання поширення практики корпоративної соціальної відповідальності серед суб'єктів господарювання в Україні в контексті реалізації концепції сталого розвитку та узгодження із директивними нормами ЄС постає проблема інформаційного забезпечення підтримки діяльності підприємств в умовах воєнного стану.

Наприклад, в рамках використання коштів Фонду відновлення та трансформації економіки (Economic Recovery and Transformation Fund) необхідним є розроблення дієвого механізму контролю ефективності розподілу та використання коштів, спрямованих на відновлення та подальший розвиток економіки в Україні. Тут також слід звернути увагу на той факт, що в умовах воєнного стану одним із пріоритетних напрямів діяльності Міністерства фінансів залишається державна підтримка розвитку підприємництва (прикладом може слугувати державна програма «Доступні кредити 5-7-9%, яка працює в умовах воєнного стану за даними Міністерства фінансів України») [1].

У цьому контексті можна додати, що одним із ключових джерел інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо стану та динаміки відновлення підприємництва в країні наряду із фінансовою звітністю є дані нефінансової звітності, що характеризують внесок економічних агентів у

протидію військовій агресії, а також рівень їх соціальної відповідальності. Як свідчить краща світова практика (Регламент ЄС 2020/852, Повідомлення Європейської Комісії C(2019)4490, проект Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку № 2021/0104), зазначені дані слугують також підставою для участі підприємств у програмах залучення додаткового фінансування (наприклад, кредитування) [2, 3].

Таким чином на звітні дані підприємств покладається наразі значна відповідальність, оскільки від їх якості залежить ефективність рішень державного рівня та, безпосередньо, розвиток самих суб'єктів господарювання.

В Україні залишаються невирішеними ряд організаційно-методичних аспектів формування та подання нефінансової звітності, зокрема: удосконалення механізму збору та обробки даних нефінансових звітів підприємств через запровадження електронного формату подання, надання методичної допомоги підприємствам у розкритті інформації про вплив на їх діяльність невизначеності, спричиненої воєнним станом.

Враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку України доцільно звернутись до досвіду ЄС в частині розбудови регуляторно-організаційних засад нефінансового звітування підприємств.

Регламентом ЄС 2020/852 встановлюються рамки розроблення Таксономії ЄС для нефінансового звітування через визначення чотирьох основних критеріїв, яким має відповідати економічна діяльність, щоб кваліфікуватися як екологічно стала. Таким чином, основним напрямком поточного наукового пошуку та досліджень у сфері нефінансового звітування підприємств для вітчизняних науковців є ідентифікація ключових напрямів подальшого удосконалення організаційно-методичного забезпечення складання та подання українськими підприємствами нефінансової звітності в умовах воєнного стану та враховуючи необхідність імплементації директивних вимог ЄС в контексті євроінтеграції.

Одним із таких напрямів для врахування в українській практиці, що є особливо актуальним і для воєнних часів, є запровадження електронного формату подання нефінансових звітів. В опублікованому проекті Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку № 2021/0104 (Corporate Sustainability Reporting Directive) (далі – Директива CSRD), якою вносяться зміни до Директиви 2013/34/ЄС (статті 19а, 29а), Директиви про прозорість, Директиви про аудит містяться положення стосовно удосконалення організаційних заходів подання до органів державної влади нефінансових звітів. Компанії будуть зобов'язані складати звіти про управління та фінансову звітність в Єдиному Європейському Електронному форматі (the European Single Electronic Format, «ESEF»/ «XHTML»). Даний формат передбачає, що інформаційна система звітування базуватиметься на таксономії звітування зі сталого розвитку, яка потребує розроблення (стаття 19d) [2].

Щодо України, то запровадженню електронного формату подання підприємствами нефінансових звітів передуює значна методологічна робота та розробка інституційного забезпечення. При чому слід відмітити, що запровадження електронного формату подання звітності є лише одним із

елементів національної інфраструктури нефінансового звітування, яка, як свідчить світова практика, включає: методологію складання нефінансових звітів компаніями, зокрема звітів про сталий розвиток (як елементу звіту про управління); методичне забезпечення розкриття інформації (визначення базового та розширеного переліків показників, що відображають ефективність діяльності підприємства та його вплив на оточуюче середовище (економічне, соціальне, екологічне, інституціональне); організаційну модель збору, обробки та контролю якості нефінансових звітів підприємств (визначення уповноваженого регулятора, координація, створення механізмів верифікації даних звітності, обґрунтування напрямів використання даних нефінансових звітів) [4, 5].

Також з метою посилення інформаційної цінності нефінансової звітності підприємств удосконалити методичне забезпечення складання звітів про управління в частині надання допомоги щодо розрахунку показників, які характеризують вплив війни в Україні на основні показники фінансово-майнового, соціального, екологічного стану.

Література

1. Міністерство фінансів України (2022). За тиждень підприємці отримали 1124 пільгових кредитів на 4,02 млрд грн за програмою «Доступні кредити 5-7-9%». URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_tizhden_pidpriiemtsi_otrimali_1124_pilgovikh_krediti_v_na_402_mlrld_grn_za_programoiu_dostupni_krediti_5-7-9__infografiki-3446
2. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No 537/2014, as regards corporate sustainability reporting. COM/2021/189 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0189>
3. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R0852>
4. Кучерява М. В. Організаційно-методичні аспекти нефінансового звітування підприємств в Україні в умовах воєнного стану / М. В. Кучерява // Фінанси України. - 2022. - № 5. - С. 115-128.

References

1. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2022). Za tyzhden pidpriiemtsi otrymaly 1124 pilhovikh kredytiv na 4,02 mlrd hrn za prohramoiu «Dostupni kredyty 5-7-9%». URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_tizhden_pidpriiemtsi_otrimali_1124_pilgovikh_krediti_v_na_402_mlrld_grn_za_programoiu_dostupni_krediti_5-7-9__infografiki-3446
2. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No 537/2014, as regards corporate sustainability reporting. COM/2021/189 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0189>
3. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R0852>
4. Kucheriava M. V. Orhanizatsiino-metodychni aspekty nefinansovoho zvituvannia pidpriiemstv v Ukraini v umovakh voiennoho stanu / M. V. Kucheriava // Finansy Ukrainy. - 2022. - № 5. - С. 115-128.
5. Lovinska L. H. Metodychni pidkhody do otsinky vnesku kompanii u realizatsiiu Tsilei staloho rozvytku ta protydiu COVID-19 / L. H.

5. Ловінська Л. Г. Методичні підходи до оцінки внеску компаній у реалізацію Цілей сталого розвитку та протидію COVID-19 / Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, М. В. Кучерява // Фінанси України. - 2020. - № 10. - С. 47-63.

Lovinska, Ya. V. Oliinyk, M. V. Kucheriava // Finansy Ukrainy. - 2020. - № 10. - С. 47-63.

JEL H 61

e-mail: myroslava.tymots@ukd.edu.ua

ТИМОЦЬ Мирослава

кандидат економічних наук, доцент,
ЗВО «Університет Короля Данила»,
Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0001-9369-490X

Myroslava TYMOTS

PhD in Economics, Associate Professor, , King
Daniel's University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

ВЛАСНІ ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

OWN FINANCIAL RESOURCES AS A SOURCE OF ENTERPRISE FINANCING

Анотація: У публікації розглянуто роль власних фінансових ресурсів у діяльності підприємства, запропоновано шляхи підвищення частки власних коштів у загальному капіталі підприємства

Abstract: In publication the role of the own financial resources in the company's activities, are proposed the ways of increasing the share of own funds in the total capital of the enterprise

Keywords: financial resources, capital, structure

Ключові слова: фінансові ресурси, капітал, структура.

З метою покращання фінансового стану, удосконалення управління фінансами підприємства необхідно досягти підвищення ефективності формування фінансових ресурсів підприємства. Для підвищення ефективності формування власних фінансових ресурсів підприємства необхідно намагатися підтримувати оптимальне співвідношення між власними та позиковими ресурсами підприємства. При цьому найважливішими джерелами формування власних фінансових ресурсів для працюючих підприємств є прибуток та амортизаційні відрахування.

Для підвищення ефективності формування власних фінансових ресурсів необхідно збільшувати вартість власних фінансових ресурсів підприємства та одночасно збільшувати їх частку в загальній вартості активів[1, с.169]. Отже, шляхами підвищення ефективності формування власних фінансових ресурсів, є передусім заходи, направлені на збільшення прибутку підприємства.

Для збільшення прибутку підприємства необхідно або збільшувати обсяги реалізації продукції, або зменшувати витрати.

Для збільшення прибутку підприємства необхідно впровадити на підприємстві управління прибутком підприємства, основними задачами якого є:

- 1) виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій.